

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	6	Fél évre	8
Fél évre	2	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy óra	1
Egy óra	1	Egyesszám ára	4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Nemzeti vívmányok.

Debreczen, jul. 9.

(b. b.) Egy félszázadot megelőző időkben volt egy magyar közjogi fogalom: az u. n. g r a v a m e n. Ezzel (illetve ezekkel) vezették be a karok és rendek az ország gyűléseket. Vagyis felpanaszolták gravamjeiket (nemzeti közjogi sérelmeiket) s esetenként kijelentették a király előtt, hogy addig, míg gravamenjeik nem orvosoltatnak, a királyi propositiók (katona-adó) tárgyalásába bele sem mennek. Ekkor a király, aki már szokva volt ehhez és hasonlókhoz, illetve ismerte a magyar jó bolond szívet, vagy orvosolta a a gravameneket, vagy megígérte az orvoslást. A vers vége mindkét esetben az lett, hogy a karok és rendek épügy megvívátolták a sérelmet orvosló, mint a sérelmek orvoslását megígérő királyt, egyébként pedig a királyi propositiók tárgyalásába, nemcsak hogy bele fogtak, hanem a kért szolgálmányokat készséggel meg is adták s csak egyetlen egyszer mondták ki, hogy „zabot nem adunk,“ de ép ez mutatja a jó magyart ugyanakkor „vitam et sange-nem“ megajánlására mégis elhajlott az a bolondos jó magyar szív.

Szerintünk a mai obstrukció le-

szerezés ennek az ősrégi, köztudomású és annyiszor arculvert, magyar szívjóságnak a közvetlen folyománya. Annak a magyar jószívjóságnak, mely eddig minden gravamenjét elfeledte s ujabban kitalált u. n. nemzeti vívmányoknak örül, azokért mindent, de mindent áldozott eddig.

Egyszóval ma már nemcsak hogy sérelmei nincsenek a magyar nemzetnek, de sőt nemzeti vívmányai vannak Édes jó Isten! akinek legalább is balján ül a mi örök szentünk: Kossuth Lajos! ugyan hogy nem sujtod agyon naptrónusodból irányzott haragos vilámoddal azt nyomban, aki „nemzeti vívmány“ pláne vívmányokkal mer dicsekedni?! Akkor, amidőn a nemzeti vívmányok korszaka (1867-től máig s ki tudja még meddig) alatt a k. k. betű közé ékelt u. betűnél egyebet nem tud felmutatni a legvehemensebb szabadelvű történettudós vagy politikus sem s akkor, amidőn minden azótai haladás csak természetes fejlődés eredménye s csak a viszonyok kényszerítő hatásának, nem pedig siker eredményének tulajdonítható!?

Facsarodik a szív, melynek józanon az 50 év alatti u. n. nemzeti vívmányokról kényszerűségből emlé-

kezni kell. Mert hiszen azt a bizonyos u. betűt, a Bánffy-féle 10 szobrot csak nem tekinthetjük vívmány, pláne nemzeti vívmányoknak!? S nem tekinthetjük különösen akkor, amidőn ezekkel szemben áll a gazdasági hanyatlás, az osztrák gyarmatpolitika, a szegényteljes külügyi helyzet s különösen pedig az, hogy nekünk önálló független Magyarországnak, kinek önállósága, függetlensége többszörös s a pragmatika szanctioval egyenlő érvényű szentesített törvényeinkkel biztosítva van, — szégyenletesen, saját szégyenünk elpalástolására „nemzeti vívmány“ kell orirbi et orbi hirdetni azt az egyetlen u. betűt a két k. betű között, ami 40—50 év küzdelmének eredménye.

Sokszor elmondták másutt, tehát nem mondunk újat akkor, midőn elkeseregjük, hogy mégis csak Isten ellen való vétek, hogy egy virágzó nemzet fiait idegen érthetlenség nyelven szoritják tisztelni, szolgálni hazáját, királyát, mikor az a magyar fiu idegen zászló alatt, bár magyar apja pénzén kénytelen szolgálni életével, vérével hazáját s királyát; ha pedig édesanyja zengzetes nyelvén jelentkezik a mi drága vérünkön élőködő közös had-

A rettegett főnök ur.

Irta: **Daudet Alfonz.**

Utazik a főnök ur. Előtte liberális kocsis, mögötte borotvált képű lakáj, a hintó is méltóságteljesen gördül, mert a prefektus ur ül benne.

Ő meg ezüstsujtásos ruhájában, gyöngyházzal kirakott kardjával oldalán gondolatokba mélyedve szegzi tekintetét az ölébe fekvő bőrtárczájára. A beszédjén gondolkodik, amelyet egy negyed óra múlva Bombe aux Fées város diszgyűlésén az előljáráshoz kell intézni.

— Tisztelt uraim, tekintetes előljárárság . . .

De hiába ránczigálja hegyes szőke szakálát, hiába ismétli huszszor is a megszólítást, nem jut eszébe egyetlen gondolat sem.

Pedig az országuton gomolygó porfelhőn karesztül már látszott a városház tornya.

Tikkasztó hőség volt, a déli nap éles sugara a hintóba tüzött és elbágyasztotta a főnök urat.

Csak a tücsköknek volt jó kedvük megszökni az utat szegélyező poros szilfákon. Az uttól balra egy árnyas erdő zöldelt, a tölgyek hívogatva bólingattak:

— Jöjjön, jöjjön főnök ur ami árnyéku nkban megirhatja a beszédjét.

II.

A főnök urnak nem kellett biztatás kiugrott hintójából és meghagyta cselédjeinek, hogy várjanak rá, amíg visszatér.

Amde az erdőben nemesak árnyat adó tölgyfa volt, hanem üdítő forrásviz, gyenge selymes zázsit, illatos ibolya és sok-sok dalos madár.

Amikor a madarak meglátták az ezüstsujtásos ruhájú urat és a ságrinbőr táskáját, felemükben elhallgattak: a patak is halkabban csergedezett s a félénk ibolyák fejcskéjüket ijedten rejtették a fű mögé.

— Vajjon ki ez az ur, aki ilyen ékes ruhát visel? — találgatták a madarak.

A főnök ur ezalatt boldogan heveredett le egy vén tölgyfa árnyékába a kalapját lecsapta maga mellé a fübe s a bőrtárczájából egy nagy iv papirost vett elő.

— Ez költő — sutrog a sároarigó.
— Tévedsz, — viszonzá a vörösbegy, — ezüstsujtásos ruha nem telik költőnek, én azt hiszem hogy herczeg.

— Sem költő, sem herczeg — vetett véget a vitának egy öreg fülemile — ez a főnök ur, biztosan tudom, mult nyáron az ablaka alatt énekéltem.

Erre a madarak megilletődve ismétlik.

— A főnök ur! Eljött miközénk a főnök ur! Csak a bubospacsirta jegyzi meg kicsinylőleg:

— Milyen kopasz!

Az ibolyák még nem merik kidugni fejcskéiket, félénken kérdezetik:

— Gonosz ember e a főnök ur?

— Ngyon jó ember — nyugtatja meg őket a fülemile.

E bátorításra a madarak folytatják hangversenyüket, a patak élénken cseveg, az ibolyák illatoznak, mintha az a nagy ur közöttük sem volna.

III.

De őt sem zavarja a harmónikus lármá, mély fohással segítségül hívja az ékes szólás Muzsáját s az irónját fölemelve, ünnepi hangon szónokolja:

— Tisztelt uraim, tekintetes előljárárság!

A bokrok között nagy hahota támad. Megbotránkozva néz körül, ugyan ki kaczag rajta? Csak egy nagy szöcskét lát a kalapja karimáján, amint meglapulva fojtja vissza nevetését.

Angyali türelemmel újra kezdi a beszédét, de a szöcske ezalatt elugrott s a távolság megnöveszté bátorságát. Elbizakodottan kiáltja felé:

sereg szemlélén, szégyenszemre bedunklizzák! Hát nemzeti vivmány az, ha östermésztes jogaiba visszahelyeztetik a magyar nyelv, a magyar lobogó és czimer. Hát nemzeti vivmány az, hogy fen van tartva számunkra szentesített törvényben a jog az önálló vámterülethez osztrák tetszéstől függetlenül?

Nos, ha ezek nemzeti vivmányok, akkor miknek kelljen nevezni a horvát vivmányokat, mik csak az 1868: XXX. tcikkben foglaltatnak, miket mi bolond jó magyar szívvel adunk meg egy szóra önként, saját magunk ellen.

Természetes követeléseink vannak csak, miket föltétlenül meg kell adni. Sőt nemcsak, hanem az önként érhetőleg illet minket, azt idegen jogsegély nélkül is igénybe venni föltétlenül joggal birunk. Mert hiszen azon törvényeink, melyek a mi ős jogainkat biztosítják, epoly erejűek, mint a pragmatica sanctio, époly kevésbé alterálhatók ami akaratumk nélkül, mint bár mely más törvényünk!

De azzal fenyegetőzni, hogy Ferdinándot trónralépte esetén nem köti a királyi eskü: végtelen gyarló ijesztgetés, mert hiszen a pragmatica sanctio sem isteni, csak emberi törvény s kölcsönösen megkivánt feltételeken tartja érvényét, úgy hogy ha Ferdinánd nincs kötve a törvények által, a magyar nemzet sem lehet kötve sem a pragmatica sanctio, sem az 1867. XII. által, sőt a kölcsönös feltételezettségen alapuló törvények betartásának kötelezettsége éppen csak addig áll fenn az egyik félre nézve, míg a másik teljesíti köteleit. De hogy az egyik szerződő fél kijelentse azt, mikép: »majd elhuzom én a nótát a köztünk levő

— Hát te mit papolsz?

A főnök erre haragra lobban

— Hogy mersz zavarni — megfenyegeti öklével a vakmerő jószágot.

De a kis ibolyák is ágaskodva nyújtogatják fejcsöküket es hizelkedve kérdezik:

— Érzé e az illatunkat, főnök ur?

A csillogó kavicsok között tekerő kis patak hangosan csobog, a feje fölött a zöld lombokra sereglett madarak legszebb dalukat csattogatják, az egész erdő összeesküdüdött, hogy meggátolják a szónoklásban.

A főnök ur hiába hiába hajtja tenyerébe a fejét, a madárral fülében zsong, az illat megrészegíti. Már csak szórakozottan gépiesen ismétli.

— Tisztelt uraim, tekintetes elöljáróság!

— A rigó belefüttyent, a fülemile beleszattog, a főnök ur — tehet-e egyebet? — a pokolba küldi az előljárókat. Egy óra múlva, amikor a főnök lovai türelmetlenül toporzékoltak a lakáj rosszat sejtve, sietett ura után az erdőbe. Mit látott?

A főnök ur bohémek módjára ingujjra vetkőzve hevert a puha fűben s mohón szívta magába egy csomó lankadt ibolya illatát s az előtte fekvő nagy ivpapirost teleírta kicsi betűkkel. — A főnök ur verset irt az erdőhöz.

szerződés alapján, melyet előre kijelentek, hogy én nem fogok megtartani“ s ilyen kijelentés után a másiktól mégis követelje a szerződés betartását, az már csakugyan nem jogállapot s nem is lehet ily esetben a szerződés kötelező egyik félre sem.

Már pedig az tény, hogy amennyiben a Habsburg ház Magyarországgal akként hasonlanék meg, hogy a kettő közötti szerződés bármi utonmódon felbomlanék, mindenesetre a Habsburg ház volna a vesztes, mert hiszen az kétségtelen — plána a mai nagy concurentiában — hogy Magyarország könnyen kap másik Ferdinándot, de az már kétséges, sőt nem is valószínű, hogy Ferdinánd kapjon másik Magyarországot.

Nemzeti vivmányaink egyik hőse: a 10 szobros Bánfi, mint új párt alkotó egyéniség, kir. udvari tisztséget, s ebből folyó befolyását most csakugyan felhasználhatná, ez esetben nemzeti irányban, de nem oly módon, mint ő jelezte, hogy t. i. a meddő közjogi vitákat el kell hagynunk s térjünk a gazdasági alapra. Hanem az ő erős egyéni caractere s erős feje szerintünk akkor érvényesülne legjobban, ha az uralkodónak — közel lévén oda — azt tanácsolná: Felség, declaráld (nem pedig add meg) a nemzet jogait! Ez a Bánfi programjának is tökéletesen megfelelné, hisz ezzel minden meddő közjogi vita egyszerre véget érne.

Bakonyi Samu beszéde.

A véderő bizottság szombati ülésén ismét nagyszabású beszédet mondott lapunk II. ker. szeretett és fíradhatatlan képviselője Bakonyi Samu dr. Nemes munkát fejtett ki, hogy a nemzet nagy igazságairól meggyőzze a kormányt és tábort. Bakonyi Samu ezen az ülésen jelezte nemzeti szempontból az ujjonczmegajánlás feltételeit. Bakonyi Samu alkalmat vett annak a konstataálására, hogy a miniszterelnöknek tegnapi kijelentése, hogy köteleességének tartja a nemzet törekvéseit, a mennyiben a hadsereg intézményének természetével összeegyeztethető — érvényesíteni — nem jelent meg a legtöbb ujságban. A miniszterelnök tegnapi nyilatkozatát, hogy az egy huron pendülő osztrák sajtó támadásaira vágjon vissza a magyar sajtó, helyesli Bakonyi. Vissza kell vágni minden vonalon a támadásokat s ő szívesen venné, ha a miniszterelnök elől járna a visszavágásban s nem hagyná cserben az igaz ügyet.

Konstatálhatjuk, hogy a beszéd nagy hatással volt a bizottságra. Egy lépéssel mindenesetre előbbre vitték a nemzeti kívánságokat.

A magvas beszéd bő kivonata a következő:

Bakonyi Samu: Megindokolja, hogy miért kérte a vita folytatásának a mai napra

való elhalasztását. A legfontosabb alkotmányjog gyakorlása az ujjonczmegajánlás s ezért nem szabad ezt egyszerű formalitással letárgyalni. A mai közjogi alapon a költségvetési jogon kívül egyéb fegyverünk nincs azzal a felfogással szemben, amelylyel már évszázadok óta kell küzdenünk. Különösen most áll ez, amikor annyi félreértés támadt a függetlenségi párt álláspontja körül. Azáltal, hogy a 67-iki törvényeknek nemzeti szellemben való végrehajtását kívánjuk — nem mondtunk le semmiről. Konstatalja az elhangzott felszólalásokból, hogy a magyar törvényhozásban pártkülönbség nélkül mindenki belátja, hogy nemzeti irányban kell fejleszteni a hadsereget s elvárja, hogy a kormány is átérzi ennek szükségességét. Erre vonatkozólag tegyen a kormány kijelentéseket. Tegyen kijelentéseket ott, ahol ennek hatása nem is maradhat el. Mert nemcsak az ex-lex megszüntetése kell, hogy a kormány ezélya legyen, a nemzeti vágyak kielépitése szintén fontos és elodázhatatlan. Nem fogadja el Domahidy állítását, hogy szólóék a kormánypárt hatáskörébe avatkoznának, még kevésbé azt, hogy lemondottak volna az önálló magyar hadseregről. Domahidy hasonlatával sines megelevedve, ha azzal azt akarja mondani, hogy a magyar hadsereg költségesebb volna, mint a milyen költséges a mostani védrendszer. A mai kiegyezés alapvetőinek is az volt az intenciójuk, hogy olyan alapot teremtsenek, amelyen idővel berendezkedhetik az önálló magyar nemzet. Örömmel hallotta Domahidytól annak a kijelentését, hogy a véderőt ő is nemzeti irányban óhajtja fejleszteni.

A javaslatot partállásánál fogva sem szavazhatja meg. Ő az önálló magyar hadsereget akarja, mert ez nélkülözhetetlen a tribátuma az államiségnek. Nem türhető az, hogy az a szervezet, melyben kidomborodik az állami lét, összeolvasszassék egy idegen állam szervével. Ez a függőség. Szólóék nem követelik az átmenet nélkül való irányváltoztatást; ők is ismerik a nehézségeket, de a jóakaratot akarják látni kötelező nyilatkozatokba. Szeless érdekes jogtörténeti fejtegetéséből kifelede a 48-iki mozzanatot, amely szintén az önálló magyar hadsereg felállítását célozza. Ez a gondolat benne van a 67-es kiegyezésben is s ehhez pártja a legszívesebben ragaszkodik továbbra is, annyival is inkább, mert a hatalom még ma sem mondott le az összbiradalmi álmokról, amikkel szemben egyedüli biztosíték az önálló magyar hadsereg.

A pragmatika szankezióból folyó köteleességünk, a trón biztonságának megóvása is köteleességünk tenné az önálló magyar hadsereg felállítását. Hiszen vitatkozni se lehet arról, hogy a nemzeti erő harcalképessége tisztábban megerősíthető. Vilmos császár németi alapon tette erőssé hadsereget.

A magyar állam biztosításának szempontja, a nagyhatalmi állás érdeke s minden tekintély az önálló magyar hadsereg mellett nyilatkozik. Az ujjonczmegajánlás feltételének meghatározása az országgyűlés joga s azt gyakorolni knll. A következő feltételeknek a véderőtörvényben való biztosítását sürgeti:

1. A magyar törvényekre megesketés.
2. Magyar zászló és jelvény.
3. Magyar nevelés és a növendékek magyar ezredekhez való beosztása.
4. A magyar tisztek visszahelyezése magyar ezredekbe.
5. Nem magyar állampolgárok magyar ezredekbe tisztek ne lehessenek.
6. Künnlő magyar csapatok visszahozatala, az idegenek kitelepitése.
6. A magyar vezényleti és szolgálati nyelv es a hadilétszám megállapítása.

Kérdezi a honvédelmi minisztertől, hogy fentartja-e az 1899 iki törvényt, mely rendkívüli esetekben a szolgálati idő meghosszabbításáról rendelkezik. Ez abnormális volna.

Városi közgyűlés.

— Harmadik nap. —

A harmadik napi városi közgyűlés főleg a konverzió kérdésével foglalkozott. Azután apróbb ügyeket intézett el. Tudósításunk az ülésről a következő:

Puky Gyula főispán délután 4 órakor nyitotta meg az ülést, a napirend első tárgya a konverzió volt.

Vecsey Imre főjegyző mint előadó ismertette a konvertálandó régi kölcsönök ügyét. Konvertálandó az osztrák-magyar banktól felvett régi kölcsön, a hazipénztár kiegészítésére szánt 120 ezer korona, a világítási vállalat folyószámla hitele, a tornaegylettől megvásárolt házon levő teher s a ménetelep kölcsöne.

Márton Imre és Szántó Sámuel szóltak a kérdéshez. Szántó azt javasolja, hogy a hazipénztár kiegészítésére felvett 320 ezer koronát vegyék ki a konverzióból, mert annak 50 év alatti törlesztésére a miniszter nem fog beleegyezni. Kiveendőnek tartja a világítási vállalat folyó számla hitelére előirányzott 220 ezer koronát is. Ebben az utóbbiban megegyezik Szántó Sámuellel Oláh Károly is, a ki kifejtette, hogy a világítási vállalat működését megbénítaná a konverzió.

Ferenczy Gyula utasítani kívánja a tanácsot egy újabb pénzügyi terv kidolgozására.

Kovács József polgármester minden oldalról megvilágítja a konverzió kérdését, a melyet a szónokok meglehetősen összezavartak.

A közgyűlés végül elfogadta a tanácsi javaslatot, módosítva Kovács József polgármester azon indítványával, hogy az összeget teljes egészében konvertálják. A fedezeti részt egyelőre tudomásul vették. Ezzel a nagy kölcsön ügye elintézését nyert.

Vecsey Imre főjegyző ezután a kölcsön felvételének módozatáról tett előterjesztést. Javasolja, hogy a pénzintézetekkel való tárgyalására a tanácsot s ezenkívül Nagy Lajos, ifju Schwarz Vilmos, Kiss Albert, Horváth István tagokat bizza meg. A kölcsönre vonatkozólag a pályázat mellőzését ajánlja.

Zádor Lajos kijelenti, hogy ezt pályázat útján nem lehet megoldani. A közgyűlés egyhangulag a pályázat mellőzése mellett döntött, egyben nem fogadta el a bizottság kiküldetését sem, hanem a tanácsot megbizta, hogy a pénzintézetekkel bocsátkozzék tárgyalásba s tárgyalásának eredményéről tegyen jelentést.

Debreczen hadapródiskolai alapítványára, a városi tanács első helyen Kornhoffer Ágostont, a második helyen Szabó Józsefet ajánlja. A közgyűlés névszerinti szavazás útját úgy döntött, hogy az első helyen Kornhoffer Ágostont mutatja be, második helyen Szabó Józsefet.

Vargha Károly előadó ismertette a guti magfák eladására kötött szerződést s előterjesztette a tanács javaslatát a vételár miként leendő felhasználása végett. Az előterjesztést a közgyűlés tudomásul vette.

A belügyminiszter már régebben utasította a városi tanácsot, hogy a Messzena-alapnak új alapítványi oklevelét ké-

szítse el. A tanács, idevonatkozólag javasolja, hogy az ekészített alapítóoklevél terjesztésük fel a belügyminiszterhez, az alap jövedelme pedig ipariczelokra fordíttassék.

Márton Imre a jog- és pénzügybizottság javaslatát ajánlja elfogadásra. Ez 4000 forintot a végrendelező akarata értelmében az átutazó iparosok támogatására óhajt fordítani — a tőkének felszaporodott részét pedig a tanács rendelkezésére bocsátja, hogy azt ipari czélokra fordítsák.

Bészler Károly erre vonatkozólag kijelenti, hogy a belügyminiszter engedélyt adott arra, hogy az alapot tetszés szerint használja fel a tanács. — Az ezt elhatározó miniszteri leiratot fel is olvassa.

A közgyűlés elfogadta Márton Imre indítványának azon részét, hogy 4000 forint az elmebetegesedett vándor iparosok felségítésére fordíttatik, a többire nézve pedig a tanács javaslatát fogadták el.

A debreczeni ipartestületi hitelszövetkezet a csizmadiák termelő szövetkezete részére 1000 korona üzletrész jegyzését kéri. A tanács az 1904. évi költségvetés terhére javasolja az 1000 korona üzletrész jegyzését.

Tóth Kálmán ezzel a javaslattal szemben azt indítványozza, hogy a Messzena alaphoz 5000 koronát adjon át gyümölcsöző tőkével a szövetkezetnek.

A közgyűlés az indítványt ebben az értelemben fogadta el.

Két jelentés következett ezután. Bészler Károlyét az árvaügyek állásáról egyhangulag tudomásul vették. Ábrahám László főügyész jelentésénél már több felszólalás történt. — Szentessy János és Horváth István a legelő hátralék behajtását sürgették, mire Ábrahám László kijelentette, hogy a többi hátralékkal együtt ezt is szorgalmazni fogja. A gyűlés ezt tudomásul vette.

A városi tanács tekintettel arra a körülményre, hogy az Ondódon többmint 150 gyermek nem járhat iskolába, javasolja, hogy ott, az ugynevezett Kádár-dűlőben fiú- és leányiskolát állítson fel a törvényhatósági bizottság.

A költség 57.000 koronába kerül, megjegyzendő, hogy a Hatvan-utcai gazdaság birtokosai ingyen munkákat ajánlottak fel az iskola építésére.

Szentessy János csak egy tanterem építését javasolja. Ezzel szemben Oláh Károly azt hangsúlyozza, hogy a kérdést csak a tanácsi javaslat értelmében lehet helyesen megoldani. Vecsey Imre is az egy tanterem építését pártolja.

A közgyűlés végül elhatározta, hogy egyelőre csak egy tantermet építtet, de olyan terv alapján, a mely lehetővé teszi szükség esetén egy másik tanterem felépítését is.

Oláh Károly tanácsnok egyben a gazdasági ismétlő iskola ügyéről is referált, de azt az ügyet csak a ma hétfőn tartandó folytatólagos közgyűlésen fogják tárgyalás alá venni.

Az ülés fél 8 órakor véget ért.

Az ülést ma hétfőn d. u. is folytatják.

Egy afrikai magyar ültetvényes Debreczenben.

Érdekes fiatal ember tartózkodik pár nap óta Debreczenben. Salgó Józsefnek hívják, öcsese Salgó Tánnak, az Adria bizt. társaság aradi vezértitkáranok. Évek óta Dél-afrikában tartózkodik és pár hét előtt ro-

konai látogatására hazajött és két nap óta vendége rokonának, Fried Lajos gazdálkodónak, Debreczeni Jenő légszeszgyári igazgató édes atyjának. (Szt.-Anna-u. 53 sz.)

A fiatal ember foglalkozására nézve gazdatiszt s jelenleg Dar és Salaam közép-afrikai német gyarmat kormányzóságnál van alkalmazva s vezetője az ottani ültetvény-kísérleti állomásának.

Salgó pár év előtt Budapesten járt, hol egy hollandus gyarmatos szolgálatába lépett, aki őt madagaszkári gyarmatra akarta vinni. A hollandus Zanzibár előtt oly rosszul lett, hogy partra kellett szállítani a hajóról s az ottani orvosok megállapították, hogy a klíma artalmas neki s a legjobb lesz visszatérnie Európába. A hollandus vissza is tért, Salgónak pedig két hónapi fizetést és az utiköltséget kiadva, őt elbocsátotta.

Igy került azután a magyar fiatalember Dar és Salamba, hol a német kormányzóság földmívelési osztálya örömmel alkalmazta az épp akkor látesített ültetvény-kísérleti állomásnál.

Salgó munkaköre tea, kávé, kinafa s hasonló, az éghajlatnak megfelelő ültetvények termesztésének kísérleteire, miután ez ideig a föld ott parlagon hevert, Salgónak nagyszámu néger munkás áll rendelkezésére s ezekkel műveli az új gyarmatot.

A helységnek, ahol laknak 25,000 lakosa van, ; persze csupa néger s csak nagyon kis számban vannak európai bevándorlottak.

Most hat havi szabadságra érkezett heza, ami szerződése értelmében minden két évben kijár neki, sőt még a kormány fizeti az utiköltséget is, ami körülbelül 1600 koronar rug. A hazautazás 22 napig tartott s érdekes, hogy a forró égővet megszokott fiatal ember folyton az itthoni hideg időjárásról panaszkodik, mert elszokott már teljesen a mi klímánktól.

Az ottani viszonyokra nézve érdekesen beszél a magyar ember, hogy a nők még ma is teljesen rabszolgák, kiket úgy vásárolnak férjeik, mint nálunk a piac árukat.

A benszülöttek előtt a pénznek semmi értéke nincs s apró csecsebecsékért egész heti keresményüket képesek oda adni, így egytükörrel, egy sor kalárral, egy bicskával hálára lehet őket kötelezni.

A nép különben ott nagyon csendes természetű s eltekintve attól, hogy lusta s nem szeret dolgozni, soha összeütközésbe nem kerülnek az európai bevándorlottakkal.

Debreczenben még pár napig lesz s visszatér Aradra.

Nagyváradnak.

Óh pakfongváros, van neked sok Szép asszonyod, meg hébered És azt a várost, amely ebben Birokra hív, földhöz vered, Könnyen porondra tepered : Óh pakfongváros, pakfongváros !

Te nem köszöntéd szolganyelvel A rókaelkü „granicsárt” Téged tekint sásfészkeül most

A büszke, bátor „harczi párt,”
Karmot ki Bécs torkába márt:
Óh pakfongváros, . . . aranyváros!

Te vagy csupán, te vagy bizonynyal
„A szabadság őrvárosa,”
E támadott magyar hazának
Védőmező lángpallosa.
Ezt nem felejtjük el soha:
Óh aranyváros, aranyváros!

Sebestyén diák.

NAPI HIREK.

Debreczen tiltakozása.

Vettük a következő sorokat: Az új miniszterelnök hivatalba lépését, mint minden más e ödje, tudatta a törvényhatóságokkal, amelyek természetesen nem hagyják válasz nélkül a hozzájuk küldött beköszöntőt. A „Független Magyarország” Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának választat bizalmi nyilatkozatnak mondja, még pedig olyan kritikával, amelyet nagy nevű képviselőtársam, dr. Thaly Kálmán távollétében nekem kell a leghatározottabban visszautasítanom. Debreczen nem borult le a miniszterelnök előtt sem feltétel nélkül, sem feltételesen és amikor az új kormányt arról biztosítja, hogy törvényes működésében támogatja, ezt csak azon föltévesben igéri, ha az „teljes mértékben magáévá teszi azokat a hazafias és nemzeti törekvéseket és kívánalmakat, amelyek mindenelfogultságtól menten egyenesen és kizárólag csak oda irányulnak, hogy a király és a nemzet egyetérve, Magyarország és a magyar nemzet minden téren kifejezett erős nemzeti szellemben egy közjogilag mint közgazdaságilag megerősödjék és előre haladjon.” Mindez nem a politikai bizalomnak, hanem annak a tiltakozásnak a kifejezése, hogy Magyarország kormányát a magyar király — nem bizhatja másra, mint csak olyan férfiakra, akik kizárólag nemzeti szellemben akarják feladataikat teljesíteni. Ezért pedig az a város, mely egykor a legnagyobb nemzeti ellenállás intéző helye és Kossuth Lajos kormányának székhelye volt, nem gáncsol, de elismerést érdemel. Ezt tartottam kötelességemnek a legmagyarabb város közönységének egészen jogosulatlan megráadásával szemben kijelenteni.

Budapest, 1903. július 10-én.

B a k o n y i S a m u,
Debreczen sz. k. város II.
választókerületének országgyűlési képviselője.

A Kereskedelmi Csarnok közgyűlése.

Vasárnap délután 3 órakor tartotta meg a Kereskedelmi Csarnok a tagok élénk részvétele mellett rendes évi közgyűlését. Dr. Löfkovits Márton titkár számolt be először az egylet múlt évi működéséről, majd a betérjesztett számadásokat a közgyűlés helyeslő tudomásul vette és a felmentvényt úgy is lemondott tisztikarnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta. Ezután következett Dr. Löfkovits titkárnak az egylet volt elnöke néhai Mayer Emil felett tartott emlékbeszéde, mi közben lehullott a fehér lepel a volt elnök arczképéről, a mit

az egylet Rajzó művész által festetett meg. A jövő évi költségvetést 12,800 korona bevétellel szemben 10,900 kor. kiadásban állapították meg. Végül megejtették a választást: Elnök lett egyhangulag Kernhoffer József. Alelnökök: Bechert Manó és Szávay Gyula. Választmányi tagok lettek a kereskedők részéről: Áron Jenő, Békés Lajos, Falk Lajos, Fleischmann Mór, Fürst Ödön, Gnszner Géza, Geiger Simon, Hochfelder Jakab, Hollander József, Kardos László, Kohn Lipót, Dr. Löfkovits Márton, Löfkovics Arthur, Lukács Ármin, Lusztig Károly, Póka Gyula, Szánó Győző, Szabó Kálmán, Tafler Ignác, Weisz Lévi. Nem kereskedők részéről: Dr. Balkányi Ede, dr. Balázs Bertalan, Gyémánt Samu, Kandel Perencz, Kenyeres Károly, dr. Kardos Albert, dr. Kérészy Zoltan, Ormódy Lajos, dr. Popper Mór, Rózenfeld Talamon, dr. Szántó Sámuel.

Debreczen és a szikvizadó.

Debreczen város jövedelmének fokozására, mint azt annak idején jéleztük, Roncsik Lajos főszámvevő javaslatot tett a tanácsnak, hogy adóztassa meg az ásványvizeket és a szikvizet. Helyeseltük ezt az eszmét, annál inkább, mert ezáltal Debreczen — ahogyan azt a főszámvevő kimutatta — évenként mintegy 80 ezer korona jövedelemhez jutna. Ez a javaslat ott fekszik a tanács asztalán, de meg ez ideig még tárgyalás alá sem került. Pedig jó lenne ezt tárgyalás alá venni, mert a nagyváradi példa igazolja, hogy milyen szép jövedelemre lehet ebből szert tenni. Hogy ez így van, szolgáljon bizonyítékul az alábbi érdekes kis váradi közlemény, mely a főszámvevő állítása mellett érvel. Ime:

A városi közgyűléseken régi idő óta vitatkoznak azon, hogy a szikviz után a város által szedendő fogyasztási adó házi kezelés mellett nem-e többet jövedelmezne mint bérleti rendszer mellett. A város ugyanis mintegy 13.000 koronát kapott szikviz fogyasztási adóbér címén. A júniusi közgyűlés azonban elhatározta, hogy július 1-től kezdve házi kezelésbe veszi ezt a jövedelmet. Az átmenet a bérleti rendszerről a házi kezelésbe megtörtént és ma alig négy nap eredményéről már majdnem teljes bizonyossággal konstatalható, hogy a város 24.000 korona évi jövedelemre, tehát mintegy tízezer korona többletre számíthat. Ha pedig az ásványvizek megadóztatása is életbe lép, akkor újabb 4000 korona haszna lesz a városnak. A tegnapi tanácsülésen ugyanis bejelentette Eleméry Ferencz pénzügyi tanácsnok helyettes, hogy a házi kezelés első négy napján elfogyott 13.054 üveg szikviz. Ehhez hozzávéve a július reggelén fölvert 3271 üveg készletet, naponta mintegy 6000 üveg fogyasztásra lehet számítani a nyári hónapokban. A téli időszakban is napi 1000 üvegre lehet számítani, vagyis a szabályrendelet szerint az évi jövedelem több mint 19.000 üveg után mintegy 24.000 korona. A közgyűlés bizonyára örömmel veszi majd tudomásul ezeket az öröndetes adatokat és remélhető, hogy ezen a papíron tett számításokat a tapasztalat készpénzre fogja beváltani.

Azt hisszük, hogy ilyen példa után nem fog késni a tanács és mielőbb tárgyalás alá veszi a főszámvevő javaslatát. Debreczen a nagy gazdagsága mellett sem olyan gazdag, hogy ilyen biztos jövedelmet eldobhatna magától.

Öngyilkosság a feleség miatt.

Tegnap este a Csapókerthben öngyilkosságot követett el egy Fehér Sándor nevű vasuti málházó. Feleségétől eltaszítva, családjától elüzve egy barátjához menekült, a hol tegnap este zsebkésével torkát felmetsette. A szerencsétlen embert haldokolva szállították a kórházba. Fehér Sándor boldog családi életet élt a feleségével. Szegények voltak s minden örömeiket az a négy kis apróság képezte, a kik vidámságukkal eloszlatták szülőik homlokáról az anyagi gondok okozta felhőket. A sors Tasnádra vetette őket, ahol férje, mint állomásmáhházó a vasuti szolgálatba lépett. Itt érte őket az a nagy szerencse, hogy gazdagokká lettek. Felesége tizenhatezer forintot örökölt. A gazdagság megbontotta a férj és feleség közötti jó viszonyt. Az eddig szegény, egyszerű asszonyból egyszerre büszke nő lett. Férjét, a miért oly kis állása van, lenézte és szégyelte, hogy a férje. Nem is maradt vele sokáig. Gyermekivel együtt visszajött Debreczenbe és saját házában rendezett be magának lakást. Fehér Sándor elhagyta állását és utána jött családjának. A házastársak tegnap találkoztak, de milyen nagy volt a Fehér megdöbbenése, mikor felesége ígérete beváltását megtagadta sőt a házából is kitéssékeltte őt. Fehér Sándorral egyet fordult a világ. — Sápádan ingadozó léptekkel hagyta el a házat, a hol boldogságát remélte feltalálni. — A csalódás lesujtólag hatott rá. Tamolygó léptekkel érkezett barátjának Nánási Gábornak Csapókerth 267. szám alatti lakására, a hol végső kétségbeesésében elakarta emészteni magát. Szerencsére barátja észrevette tettét s a gyorsan előhívott dr. Balkányi Ede gondosan bekötözte a súlyosan sérültet. Mint lakás és foglalkozás nélküli a kórházba szállították.

A Pongrácz-czég új tagja.

Pongrácz Géza előnyösen ismert papirkereskedőnk körlevélben értesíti a közönseget, hogy Thaisz Arthurt, a ki üzletében 15 év óta van alkalmazásban s legutóbbi időben már mint üzletvezető működött, méltányolva üzlete érdekében kifejtett munkásságát, érdemei elismerésül őt érdektársul maga mellé vette.

Halálozás.

Egy sokat szenvedett fiatal asszony hunyt el Deésen. Löw Lajosné szül. Hirsch Janka hosszas szenvedés után ma reggel 36 éves korában meghalt. A legjobb feleséget, szerető családayát, kit az egész város ösmert nemes szívről, jótékonyágáról, váltott meg a halál hosszú idő óta tartó szenvedéseitől. Szerető férjén kívül két kis leánya, Mária és Ilonka és nagykitejedésű családja siratja. — Lapunk segédszerkesztője Loránt (Löw) József az elhunytban sógornőjét gyászolja.

Városi földek árverése.

Július 22-én és 23-án a városháza kistanácstermében 30 különböző városi földet adnak érbe árverés útján. Az árverésre már most felhívjuk az érdeklődő polgárokat. Most mutassák meg azok a polgárok, a kik oly nagyon „érdeklődnek” a városi ügyek iránt, hogy buzgalmuk nem nagyképűskedés és ha mindjárt nem is mint vevők jelennek meg, legalább hassanak oda, hogy a földárverés minél sikeresebben lepergen.

Arany kereszt a tehén gyomrában.

Hajduböszörményben érdekes „leletet“ találtak. Szabó Imre mészáros eladott egy tehenet, amelyből kóser hust akartak készíteni. De a felboncolásnál nagy volt a meglepetés, amikor a tehén gyomrából egy csinos, gyufanagyságu aranykeresztet halásztak ki, melyet a tehén evés közben elnyelt. Így azután bajosan lesz a tehénből „kóser.“

Eljegyzés.

Turai Miklós máv. hivatalnok tartalékos hadapród f. hó 12 én eljegyezte Scheer Margitkát özv. Scheer Jakabné urnó leányát.

E heti bűnügyi főtárgyalások.

Hétfőn felebbviteli ügyek nyilvános tárgyalásai és ítélethirdetések, Kedden Simkovits Jenő ellen súlyos testi sértés büntetéseért. Deres Lajos lopásbüntetéseért. Pintér János ellen, lopásbüntetéseért. Jóvir Sámuel s neje ellen, összbüntetés. Özv. Márton Andrásné ellen, összbüntetés. Julius hó 16-án csütörtökön. Boros Jánosné ellen, magánokirat hamisításért. Lázár János ellen, lopásbüntetése. ifj. Kujik János ellen, lopásbüntetése. Széplaki István ellen, magánlak sértés büntetéseért.

A lejtőn lefelé.

Egy előkelő uri familia elzüllött tagját a minap egyik rendőr H. Szoboszlón kolduláson érte s felkísérte a rendőrségre. A kihallgatás alkalmával a hozzáintézett kérdésekre előadta, hogy neve Bicskei Bicskey András, tápió bicskei születésű és illetőségű 46 éves róm. kath. vallású foglalkozás nélküli egyén. Atyja Bicskey Kálmán előkelő pestmegyei földbirtokos, anyja Gorove Szidonia. Atyjának 140 hold földje van Tápió-Bicskén. Elmondta hogy 1876-ban lett besorozva önkéntesnek a 8-ik huszárezredhez, szolgált 1883-ig 1877. évben hadnagy lett, 1878-ban a boszniai okkupációban részt vett. Ott volt Maglajnál, hol a 7. huszárezred 4-ik századat a bosnyákok törbe csalták s iszonyatosan elpusztították. Ez alkalommal balkezének hüvelyk ujját a kantárszárral együtt levágták s balfület megcsonkították. Visszakerülve Boszniából 1880-ban főhadnagylett. Költséges életet élve adósággal egyre szaporodtak és 85.000 frtra rugtak. Ezt kifizetni nem tudván, tisztirangjától megfosztották. Ekkor hazament atyjához. 1901-től kezdve két évig a lipótmezei elme gyógyintézetben volt megfigyelés alatt, honnan ismét szüleihez került állítólag gyógyultan. Szüleitől azonban néha néha megszökik s vándorol az ország egyik-másik részében. Így került Szoboszlóra is. A rendőrség felügyelet alá helyezte s sürgőnyt menesztett Tápió-Bicskére a személyazonosság és illetőség kipuhatólása végett. Tápió-Bicskéről megerősítették a Bicskei által mondottakat. Ugy látszik, hogy Bicskeyt a mértéktelen ivás és határtalan könnyelműség tette tönkre. Egész kinézése a delirium látszatát hordja magán.

Czellővészet.

Polgári Egyesületnél 1903. július 12. díjat nyertek. Legjobb mély lövéssel Fürst Ödön 4. kor. Legtöbb körrel Szabó Sándor 4 kor. Junior díjat nyert Pápai János 2 kor.

Zóna reggeli a Frohner éttermében.

Folyton frissen csapolt sör, és Zóna reggeli, gazdag étlap szerint kapható a **Frohner szálloda** csinosan berendezett, Udvar-kert helyiségében.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczi- és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Távirat.**Barabás Béla Nagyváradon.****(Véres népgyűlés.)**

A bán, Horvátország volt zsarnoka erőszakos rendszerének előjelei megnyilatkoztak már a budapesti szocialisták falragaszának a rendőrség által való leszakítása alkalmával. Most is ennek a durva erőszakos rendszernek tudható be a nagyváradi véres nap is, melyet a nagyváradi rendőrség, fellelkedve a budapesti rendőrség példaadásán inscenezett a Tiszák egykori-fővárosában, ahol Barabás Béla tegnap tartotta nagyfontosságú beszédét a jelenlegi zavaros politika helyzetéről, kijelentvén hogy mindvégig folytatni fogja az obstrukciót a jogos ellentétést az országgyűlésen Héderváry erőszakos feketesárga kormánya ellen.

Tizenöt ezer ember szive dobant együtt a Barabáséval e hazafias lelkesedéstől, honszerelemtől áthatott beszéd alatt, de a tizenöt ezer ember éljenzését vérfolytatta 100 rendőr brutálitása, akik a Tisza bérénczek felbujtására Barabás beszéde közben minden ok nélkül bekirontottak a lelkesülő tömegnek, mely a meglepetés első pillanatában szét futott, de azután jogos felháborodásában ellentétést fejtett ki. — Így ezután a polgárság és katonaság között való s a harc fejlődött ki.

Erre kivezényelték a katonaságot is, mely sortűzet adott, de csak vaktöltéssel, ellenben a szocialisták revolverrel éles töltéssel válaszoltak a sortűzre s ennek eredménye az lett, **10 ember: katonák és rendőrök halálosan megsebesültek.**

Ime a bán kormányzásának véres szignaturája, mely óriási riadalmat keltett az országban mindenfelől s bizonyára napokig fogja foglalkoztatni a képviselőházat is.

Budapest, július 13.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

A nagyváradi véres eset a képviselőház mai ülésén napi rend előtt szóba került. Erről az alábbi távirati tudósítás számol be:

A képviselőház mai ülésén a véderőbizottság ujonczjelentésének bemutatásánál hosszas hárszabály vita keletkezett.

Ugron Gábor a kérdés feltevésénél kéri az elnököt, hogy úgy tegye fel a kérdést, miszerint a régi javaslatok visszavonattak.

Apponyi elnök kijelenti, hogy a

visszavonásról nincs hivatalos tudomása, (Taps a baloldalon) hanem arról, hogy nem tárgyaltnak.

Felkiáltások: Akkor hát még ez évben betérjeshetnek!

Pozsgay: Csalók!

Napirend előtt **Barabás Béla** szólalt fel. A tegnapi nagyváradi eseményekről elmondja, hogy az ottani szabadelvűpárt neki bizalmatlanságot szavazott. Restelte volna, ha bizalmat szavaznak. (Tetszés a baloldalon.) A nagyváradiak többször tartottak impozáns gyűléseket rendezés nélkül.

Vészi: Akkor még Széll volt a miniszterelnök!

Barabás: Tegnap óta megváltozott a helyzet. A Moskovitz szeszgyár munkásait berendelték, hogy Kossuth Ferencz nevével ellátott zászlókkal felgyverkezve zavart csináljanak.

Pichler: Pimasz visszaélés Kossuth nevével!

Barabás: A főkapitány tudomásával történt mindez. Az oláh munkásokkal Kossuthot éljenezteték. — A közönség a zavargókat szétkergette, a zászlókat szét tépték. Elmondja ezután, hogy a szabadelvű párt Örley volt képviselővel az élén rendőri fedezet mellett behatolt a tömött sorokban álló hallgatóság közé, de pörüljártak, mert kiverték őket. Ezután a nép a legnagyobb nyugodtsággal és figyelemmel hallgatta őtet, mikor egyszerre az eszeveszett főkapitány a több ezer főre rugó tömeg feloszlását rendelte el. Az én felszólításomra mondja Barabás el is oszlottak. Nehezen ment, mert sokan voltak.

A főkapitány nem győzte a szétoszlást várni, rendőreivel az ott maradt közönséget, asszonyokat, gyermekeket kaszaboltatta, majd a katonaság szuronyszegezve rontott a tömegnek. A századosnak több esze volt, mint a főkapitánynak, mert nem fogadott szót neki és felhívására nem lövetett. A bán munkája volt ez az egész.

Kéri Héderváryt, függeszse fel azonnal a főkapitányt. Őtet is tetteleg bántalmazták a rendőrök.

Apponyi kijelenti, hogy Barabás ügyét átteszi a mentelmi bizottsághoz.

Héderváry azonnal válaszolt Barabásnak. Kijelenti előzetesen semmitsem tudott a történetéről. Utólag is csak rövid sürgőnyt kapott. Részletes jelentést kéretett. A közszabadságot megvédeni tartozik és meg is akarja védeni.

Most 1 órakor **Komjáthy Béla** kezd beszélni.

Kinos jelenet a pályaudvaron.

— A nem sikerült csei. —

A debreczeni pályaudvaron szombat este kinos jelenet folyt le egy fiatal tisztviselő és a budapesti gyorsvonattal megérkezett anyósa között. Csak néhányan voltak

szemtanui a jelenetnek, amely rövid lefolyása volt s később békés megoldást nyert.

Az esetnek rendkívül érdekes előzményeiről a következőkben számolunk be:

Egy fiatal magán tisztviselő, aki csak egy félévvel ezelőtt nősült meg s felesége igazán a szép nemhez tartozik, a múlt héten szalma özvegy lett, mert a szép menyecske fürdőre utazott.

A szerelmes férj hamarosan rájött, hogy egyáltalában nem született szalmaözvegynak. Borzalmasan elhagyottnak érezte magát s iszonyatosan el volt keseredve. Férjüröm nem mehetett fürdőre, hivatala nem engedte. Tehát az asszonykának haza kell jönnie. Arról azonban szó sem lehetett, hogy ázt a bösz anyós, a fiatal asszony gardedámja megengedje.

Egy kis üdülés nagyon ráfér a menyecskére s ha azelőtt meglehetett az ura nélküle karmincz esztendeig, most csak el lehet egy hónapig. Az anyósnál való könyörgés tehát nem biztatott eredménnyel. Cselhez kellett tehát nyulni. A szerelem találékony. Férj uram fogott egy levélpapírost és elváltoztatott irással ezt a pársort vetette rája:

„Asszonyom! ha akarja tudni, hogy vigasztalódik az ön magános férje, toppanjon be péntek este váratlanul a lakására.”

Hogy ez hatni fog, abban az elmés férj egy pillanatig se kételkedett. Szombat estére pompás vacsorát rendelt; maga pedig sietett ki az állomásra. A vonat pedig pontosan megérkezett s bizony a türelmetlen férj nem várakozott hiába. Kipirult arccal s villogó szemmel szállt ki egy uri asszony. Az anyós. A derék férfi még magához se tért a meglepetéstől s a villogó szemű asszony már előtte állott és egy leirhatatlan mozdulattal nyujtotta át neki a tulajdon levelét.

— Ime; mindent tudunk. A leányomnak többé nem lehet szava önhöz. Én is csak azért jöttem, hogy ezt megmondjam.

Olvan jelenetre, ami ezután következett, a legöregebb pályaudvarok sem emlékeznek. A szegény férj ádáz kétségbeeséssel igyekezett kimenekülni a saját hálójából. Megmagyarázta a dolgot és majdnem sirva könyörgött az anyósának, jöjjön föl hozzá. Végre engedett a haragos asszonyság. A lakáson már terítve volt két személyre, az egyik teríték mellett bokréta, a széken — a menyecske nagy arcképe. Szóval ügyes volt a rendezés meggyőző ereje. Az anyós lassanként kibékült annyira, hogy egyedül fogyasztotta el a pompás lakomát, mert a szegény férjnek ugyancsak elment az étvágya. A csel rosszul sikerült, de legalább a fordulat szerencsésen végződött. Az anyós megbocsátott, mindössze csak azt a büntetést mérte a férjre, hogy — két héttel meghosszabbította az asszonyka fürdőzését.

Vidéki hírek.

Kitüntetés.

H. Szoboszló közszeretben álló lelképásztorát, Dr. Baltazar Dezsőt fényes kitüntetés érté. A „Magyar protestáns irodalmi társulat” szeptember 24-iki nagyváradi gyűlése alkalmából ünnepi egyházi beszéd tartására kérte fel Hegedüs Sándor elnök, valóságos belső titkos tanácsos és Szöcs Farkas kir. tanácsos egyesületi titkár.

Petőfi halálának évfordulója.

Az egyesült jótékony magyar asztaltársaságok központja, mint minden évben, úgy az idén is megünnepli Petőfi Sándor halá-

lának az évfordulóját. Július 30-án tartja meg ezt a kegyeletes ünnepet, amelyen az asztaltársaságok és hazafias egyesületek is részt vesznek.

A tizkoronások bevonása.

Soha oly tömegesen nem hamisítottak még bankjegyet, mint éppen az új tizkoronások bankjegyet. Éppen ezért az Osztrák-Magyar Bank igazgatósága nemrégiben elhatározta, hogy az összes eddig forgalomban levő tizkoronások bankjegyet bevonja és új, másképpen megrajzolt, másképpen kiállított bankjegyet fog kibocsátani.

Bucsujárás Besnyőre.

A belvárosi főplebánia templomból a hó 26-án bucsujárás indul Mária-Besnyőre. Reggel 6 órakor mise lesz a plebánia-templomban s utána a hívők kivonulnak a keleti pályaudvarba, ahonnan külön vonaton utaznak Besnyőre. A zarandokok este 7 órakor érkeznek vissza a fővárosba s a főplebánia-templomban áldást nyerve, oszlanak szét.

Árvizek Árva megyében.

Alsó-Kubinból írják: Egy heti esőzés után a hegyipatakok és az Árva folyó kiáradtak és óriási kárt okoznak. Alsókubin és számos község viz alatt állanak, a hidak leszakadtak és a közlekedés fennakadt.

Gyilkos fuvaros.

Szatmárról írják: Diamant Salamon szatmári terménykereskedő Talpas János és Lup László oláh emberekkel kukoriczát fuvaroztatott. Az eső Sárköz-Ujlakon érte őket, ahol a korcsmába akartak menni, de Diamant nem engedte őket. Majd verekedésre került a dolog. Talpas fejszét kapott elő és úgy főbevágta Diamantot, hogy az szörnyethalt. A csendőrség a gyilkost elfogta.

Szerencsétlenség a Vágban.

Illaváról jelentik: Jekules itteni vasuti pénztáros többed magával fürdeni ment a Vágba, de ennek árja csakhamar magával ragadta a fiatal embert, úgy hogy csakhamar eltűnt a habok között. Társainak minden mentési kísérlete sikertelen maradt. A szerencsétlenül járt fiatal embert elaggott anyja gyászolja, a kinek ő egyedüli támasza volt.

Halálos szunyogcsipés.

Temésvárról írják nekünk, hogy Orecz-falván Scheidt János bérlőt tegnapelőtt egy bronz-szinben csillogó szunyogh megcsipte az ajakán. A bérlő ügyet sem vetett rá, míg tegnapra egész arca meggyulladt és földagadt. Vérmérgezés mutatkozott rajta s a gyors orvosi segítség sem tudta megmenteni. A szerencsétlen tegnap este meghalt. Holttestét fölfogják boncolni.

Makkai Zsiga bá' vendége.

A legmélyebb kutat is ki lehet meríteni — hát még az emberi agy hogyne merülne ki. A nyolczhónapos obstrukció alatt a képviselők egyedüli vtgasztalója, szórakozása a folyosói élet volt.

Oda menekültek a hosszú, üres beszédek elől és ott kerestek üdülést a sok névszerinti szavazás fáradságos, kimerítő munkája után. Csakugy sziporkáztak a képviselők a szellemtől és csak úgy duzzadtak az ötlettől.

Mindegyiknek volt valami mondanivalója. Évtizedes kormánypártiak, kik odabent

a Házban az „igen” vagy „nem”-nél nem igen tudtak mondani egyebet, a folyosón a káprázató hasonlatokkal, a könyekig megkaczagtató adomákkal csak úgy dobálódtak.

Hej, de az idő vasfoga mindent megrág, elpusztít. Idővel még a tenger is kimerül, hát még az ötletek, a hasonlatok, az adomák. Egy kormánypárti képviselő busan mondá:

— Ha tudtam volna, hogy itt maradunk nyárra, takarékosabban bántam volna az adomákkal.

Bizony, bizony, a képviselő urak kifogytak a jó ötletekből és a mai ülés alatt sivár, unalmas volt a folyosó. Senkinek egy szellemes gondolata, egy jó adomája. Borzalmas unalom! Bent a Házban Szalay képviselő interpellál kórus nélkül.

Egyedül Makkai Zsiga bácsi aszisztál, de úgy látszik, a megszokott déli álmom legyűrte a harisnyás képviselőt és az obstrukció csendes hajóján elszendereg. És míg talán harisnyás társaival álmodozik, egy újságíró gyorsfotografiával lekapja. Sovány ötlet, de valami.

Midőn Makkai obstrukciós alvása közben le lett fényképezve, a kormánypárt az interpelláló Szalaytól még Makkai csendes támogatását is megirigyelte és megakarta teremteni az „elszigetelt” interpellálót. Miért ne? Ha lehet elszigetelt főudvarmester, miért ne lehetne izolált interpelláló is.

A gondolat tetszett. Egy kormánypárti képviselő a szolgálával Makkai Zsigának egy czédulát küldött, mely szerint a váróteremben II. Rákóczi Ferenc várja. Makkai felocsudott álmából és a váróterembe sietett keresni II. Rákóczi Ferenczet.

Ezalatt bent a Házban az „elszigetelt” interpelláló nagy derűtséget keltett. Szóval nagy nehezen még egy ötlet — sikerült az időt valahogy agyonütni, mert utóvégre napi nyolcz forintért valamit csak kell csinálni, ha egyebet nem, hát ötletet — ez mégis a semminél több.

Egy szépségkirálynő vége.

Nápolyban az egész Montecalaria városnegyed fényes jövőt jósolt Nuniatina Pricciula-na, mikor a fuorigritai szépségversenyen az első díjat megnyerte. Azt várták, hogy a szoborszerű teste, nyulánk, fekete haju és klasszikus vonású leány legalább is valami hercegnevű, vagy milliomosnak fogja nyujtani a kezét. Ha ez nem, hát a szeretője lesz.

Nanziatina azonban nagyon „érthetetlen” leány volt. Alighogy megkapta a szépségdíjat, férjhez ment a camorra egyik rettegett tagjához, egy késelő csavargóhoz. — Pár hónap múlva azonban megunták egymást s szétváltak.

A fiatal asszonyt körülrajongták az udvarlói. Legutolsó szeretője Salvatore Rava, egy fiatal halász volt, a kit azonban majd megölt a féltékenység, mert a szép Nunziatina másokkal is kaczerkodott. Különösen Puicillo bérkocsis iránt volt jó hajlandósággal.

A napokban egy délután Nunziatina kint ült a szobájának az erkélyén s szomszédnőjével fésültette gyönyörű, kekesfekete haját, melyre nagyon büszke volt s minden héten megfésültette, míg a nápolyi köznépek leányai tudvalevőleg csak karácsonykor, husvétkor és a nevük névnapján csinálnak új frizurát.

Puicillo éppen arra ment és mikor a szép Nunziatinát gyönyörű hajának pompájában meglátta, felkiáltott hozzá:

„Boldog, a ki arcát abba az illatos sátorba temetheti.”

Ezt meghallotta Salvatore Rava, a szép Nunziatina szeretője. Lesietett az utcára s rávetette magát a kocsisra. Puicillo kést rántott. A szép Nunziatina lobogó hajjal rohant a két férfi közzé. — Rava két hüvelykujjával kiakarta nyomni Puicillo szemét, mire az örült dühvel vagdalkozott maga körül s oly szerencsétlenül, hogy Nunziatintát szíven találta.

Rava fájalmában egy rémes kiáltással a holt leányra rogyott, mire Puicillo őt is leszurta.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (24.)

Írta: **ifjabb Móríc z Pál.**

Nagyszombati veszedelem.

Nagyszombat alatt Heister fővezért támadta meg Rákóczi. Ő áttekintő vezéri elme volt, de alvezéri között kerültek többben tétovák. Itt a hadi szerencse elsőbb kedvezett a kuruczoknak. Magát Heister fővezért is majd agyonlőtte egy kurucz hajdu, de megfordult a hadiszerencse. Részen alvezérek tévesztett hadfordulatai miatt, de főképen azért mert a kuruczok az ellenség üldözése helyett az osztrák máhla szekerek rablására vetették magukat. Ezt a zavarodást s rendetlenséget használta föl Heister, végső erejét összeszedve támadt a kuruczokra . . . Azok megfutamodtak de Heister nem merté öker üldözni, mert 1600 német maradt a csatatéren, ellenben kurucz holttest csak 180.

Ez a vesztett csata felette busította a fejedelmet, mert Károlyi 6000 lovasával már a csata után érkezett meg . . . De előszárguldozott dunántúli kuruczaival a „vak” Bottyán generális, az öreg János apó, no-sza miedjárt retirált Heister. Bottyán apó kuruczai széles fringiákkal verték a hátát. Heister uram nem állhatta tovább a magyar klimát.

És Szatmárt is feladta Glöckelsperg tábornok, ki különben egyik legvitézebb, legbecsületesebb osztrák tábornok volt, nem mint az erdélyi szászok közé beosztott Rabutin, vagy az a híres Heister, a ki a templomot feldulta, nőkön erőszakot tette, elevenen süttette a szegényeket, kardéle hányatta még a csecsemőt is. A ráczok különös mesterek voltak ebben; de az öreg Bottyán sem maradt adós. A dunántúli magyar pórnap őt „János apáknak” hívta, de a rácznak, a németnek ő soha nem adott pardont. A nagyszombati veszedelem után is az ő kuruczai szorongatták Heistert. Tul a Vágon fel kalandoztak a morva határokig. Még ekkor „Rákóczi villámak Ocskay László is ott küzdött az öreg apó oldalán. Hát még Bezeredy! mondok mindnyájokról történetet.

Rákóczi katonái.

De hogy Rákóczi fényes hadiutját megértsük, ösmernünk kell a vezéreit. Ösmernünk kell katonáit. Serege színe-javát, virágát a lovasság képezte, az a páratlan kuruczlovasság, mely a dunántúli határszéli osztrák földszanczokat lovas rohammal vette be. Ezernyi zsoldost összekaszaboltak. Nem hiába, hogy oly reástartós volt a labancz fölött a kuruczlovasság. Csodákat műveltek villámgyors támadásaikkal, mely támadásoknak, feltárthatatlan rohamoknak különösen Bottyán após volt nagy mesterök. És nem mese, nem nagyítás, hogy mely lovas kurucz vitéz ma a Szőke Tiszába itatta lovát, harmad negyednap alig telt bele —

lova lábát már a dunántúli, a lajta hüs vízében mosogatta az osztrák vértől, a rácz vértől . . . A talpas hajduknak, a gyaloghadknak kevesebb volt a becsületük; mert példabeszéd volt: „hogy csak a kutya jár gyalog, s hogy az állatok arra valók, hogy az embereket hordozzák.”

A lovas kuruczról rettegett is a hajas német, sohasem tudta, mikor sujt széles kardjával parókás fejére. Mint derült kék égből a cikázó villám, a mulatozó labanczra, németje oly hirtelenséggel lovagolt rá a kurucz. Hisz béri Balogh Ádány, a pirosbársony süveges büszke kuruczvitéz lovasaival egy izben a császárt is majdnem elcsipte. Vadászott a császár. Ádány kapitányék meglepték . . . Csak lova gyorsaságának köszönhetette — a császár, hogy Bécs kapuján bevihette az irhát. Ámde kíséretét kuruczosan megdarabolták a magyar lovasok, még nóta is kelt erről az esetről. A béri Balogh Ádány híres nótaja . . . Ámde Ádány vitéznek a paripa okozta a vesztét. Mindig óvakodott a fakó lovaktól. Egyszer mégis fakólóra ült és az elkeseredett csata után, a midőn a maroknyi csapatával menekült, vizmosást ugratott keresztül, lova megbotlott, lovasával együtt belébukott a vizmosásba és a ráczok elfogták az eszméletlen vitézt. — A vuklis Palfy Budán fejeztette le Rákóczi ezen hűséges, gyönyörű vitézét. Ádány vitéz még a vépradról is azt üzente utódainak, hogy fakó lovat sohase tartsanak. Szerencsétlenséget hoz az a Baloghokra. Ámde nyalka is volt a kurucz. Rákóczi, a szék fejedelem adta erre a példát. Felujtatta a szebbnél-szebb, festőibbnél festőbb magyar viseleteket. Az ötvösök remekeket gyártottak ekkor, olyannyira divatoztak a zománczozott fegyverekkel, forgókkal, mentekőtökkel és egyéb férfi díszeszkerekkel. A ruha kelmékben is a bársony, a brokát, a selyemposztók divatoztak. A keleti virágos szövetek. A piros és kékszinű kelme volt különösen kapós. A Rákóczi nires palotásai is piros forma ruhát viseltek. Hát még azok a gyönyörűséges arany- és ezüst himzések, a gyöngyökkel való varrás, ez volt ám az igazi fejedelmi pompa. Nemcsak a főnemesek, de még a közrend is kedvelte ezt a dali magyar pompát.

A dús gazdag Esterházy Antal ekképp adjusztálta ki ezredét, minden közember dolmányára tizenhat rőf zsinórt varratott és remek posztóból hasította a dolmányt is. Hát még a főtisztek?

Ne is csoda, hahát patyolatos, gyöngy volt, még a nóta szerint is a lovas kurucz. A hollandi követ, a ki magyarok ügye iránt mindig jóindulatot mutatott, erősen is oda mondogatta a heves Bercsenyinek. A nagyszombati békealkudozások alkalmával a hollandus követ, mint békeközvetítő alkudozni akart a magyarok „kikötéseiből,” a mire felpattant az ingerlékeny Bercsenyi:

— Nem alkuszunk tovább mi hollandus uram; mert mi szabadságot, nem sajtót keresünk! Ha szabadságot kerestek, a hollandi így felelt, akkor ne rézgarassal fizessétek a katonáitokat, hanem vágjátok le a sok arany, ezüst gombot, lánczot a mentéitekről. Jó pénzt verethettek belőle! Hollandia is ólomgombos kabátban vivta ki a szabadságát.

Jól jellemzi e fényűzést a hideg holland követ kiszólása; de hát az még keleti öröksége a magyarnak, hogy szereti a nyalkát, a pompást. Minő forgókat, minő dolmányokat, minő tigris, párducz, fehér farkas kaczagányokat viseltek akkor. Aztán pengő sarkantyus sárga csizma, piros csizma a daliak lábán. Ezüstből volt a csizmának még a patkója is. A fejedelem nemes testőrségéhez alig képzelhetni foghatót.

**Évenkinti előállítás
39 millió szelencze.**

NESTLÉ
gyermekliszt

**Teljes táplalek
csecsemők és gyomorbetegyek számára
legjobb havasi tejet tartalmaz.**

Naponkinti tejfogyasztás 184000 liter.

Próbahasználatra 1/2 doboz ára 1 korona.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mősó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

„BIOSKOP”

óriási KINEMATOGRAF.

Debreczen, Szénavasárter.

Műsor:

Közkívánatra

A szerbiai királygyilkosság.

Ali baba ● 1. Karácsony.
és a 40 rabló. ● 2. A híres gyógyász.
mese 1001 évből ● 3. A két csaholó.
250 mtr. hosszú ● 4. Élet elixir.
— 7 képben. — ● 6. Álom és való.

Ma július 13 és 14-én

7. Pillantás a ● 10. Hamis szokulcslyukon. ● baleány.
8. A századvégi ● 11. A ledölt fal.
étterem. ● 12. A lábakra-
9. Családi örö- ● mők.
mők. ● baták.

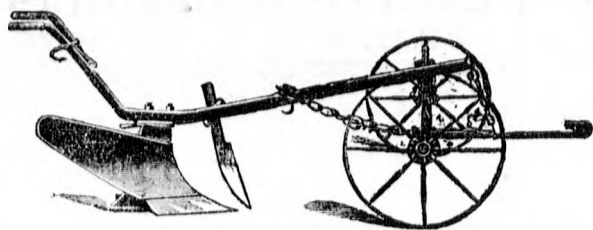
A n. é. közönség szives pártfogását
kéri

NARTEN GYÖRGY.

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

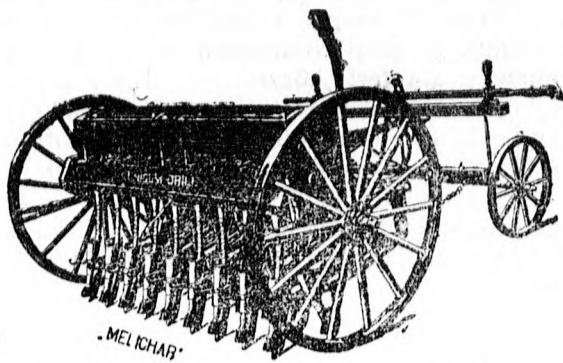
kir. szab. ekegyára

kir. szab. vetőgépyára.

Bizományi gépraktára :

Debreczen,
Piacz-utca 26. szám.

Ajánlja : Hollingsworth szénagyűjtőit,

a nagyfőzse udvarán.

elpusztíthatlan pánczél kormányu, tégely aczélféjü **E K É I T**, hirneves**UNICUM-DRILL sorvető gépeit**, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.**Kedvező fizetési feltételek !****Előzékeny kiszolgálás ! Képvisele : RAHMER SÁNDOR.**

42825—1903.

Földhasznóbérleti hirdetés.

A magyar vallás alap tulajdonát képező s Jásznagykun Szolnokvármegyében Kenderes község határában fekvő I. sz. birtoknak az alólirt miniszterium 9. ügyosztályában és a p. ladányi közalapítványi gazdasági felügyelőségénél levő térképen megjelölt részlete az 1904 évi október hó 1-től kezdve az 1919. évi szeptember hó 30 ig terjedő tizenöt (15) évre az **1903 évi szeptember hó 28. napján d. e. 12 órakor tartandó zártajánlati nyilvános verseny útján fog hasznóbérbe adatni.**

A bérelni szándékozók a fent kített határnapra azzal hivatnak meg, hogy egy koronás bélyeggel ellátott és a kellő bányapénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt írásos zárt ajánlataikat borítékozva az alólirt miniszterium segédhivatalainak főigazgatóságánál legfeljebb a versenytárgyalás nap d. e. 10 óráig nyújtsák be.

Az ajánlatokban a bérelni szándékolt bérgazdaságért egészben felajánlott évi hasznóbér számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő abban egyszersmind, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási és bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. Az ajánlat borítéka felső részére feljegyzendő az, hogy az ajánlat a kenderesi I. sz. bérgazdaságra vonatkozik.

Bányapénzül Egyezer hatszázhuszonhat (1626) kor. vagy készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban, avagy pedig a pesti hazai első takarékpénztár betéti könyvecskéjében bár-

mely közalapítványi vagy állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló nyugta csatolandó az ajánlathoz.

Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem allított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Oly egyének, kik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén kik az uradalommal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi czimen perben állanak, a versenyből ki vannak zárva.

A részletes versenytárgyalási és hasznóbérleti feltételek a miniszterium segédhivatalainak főigazgatóságánál és a kir. közalapítványi gazdasági felügyelőségénél Püspökladányban a hivatalos órák alatt tekinthetők meg Budapest, 1903. évi július hóban.

A vallás és közokt. m. kir. minisztertől.

Tisztelt gazdaközönség! zsákok és ponyvák

legolcsóbb bevásárlási forrása

Grünberger Ignácz

zsák és ponyva-kölcsönző üzlete

DEBRECZEN, Batthyányi-utca 4. sz.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla

gyógyszertára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen a főpostáyat szemben

Kopir könyvek

szabadalmazott, kitehető regiszterrel (igen czélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos 1 frt 20 kr-ért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49-

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie“ czimen.

Csere kerestetik izr. családnál egy 12 éves leány helyett a Szepességre.

Megérkeztek

a legjobb minőségű

Cosmanosi francia batistok, indich voilek, douchesse szaténok, es mindennemű jó mosó kartonok, himzett batistok, piqué ujdonságok, továbbá Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonal vásznak, valamint a világhírű Schroll gyártmányu elsőrendű chifonok, csikos jegyű havasi vásznak, Szepességi Damast asztalneműek törülközők, ágyhuzatokra való vászon kanavásznak, zephirek, ágy és asztal terítők, csipkefüggönyök, paplanok, továbbá mindennemű menyasszonyi kelengyék pontos összeállítását elvállalom szolid olesó, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Nádudváry Lajos.

Vágó Andor-féle üzlet, főtér a nagy főzse mellett.

